

Handläggare

Malin Lund
Enheten för biologisk mångfald
malin.lund@havochovatten.se

Datum 2021-12-01

Dnr 00698-2020

Samtliga länsstyrelser

Förtydligande av Vägledning för länsstyrelsernas översyn av bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för omprövning av vattenkraft

Havs- och vattenmyndigheten fastställde i mars 2021 "Vägledning för länsstyrelsernas översyn av bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för omprövning av vattenkraft" (dnr 00698-2020). Myndigheten arbetar nu med att ta fram en vägledning för "Att fastställa miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomster i överensstämmelse med bevarandemål för arter och naturtyper" (remissversion). I det pågående arbetet med vägledningen om miljö kvalitetsnormer för vatten och Natura 2000, och utifrån de remisser av reviderade bevarandeplaner som kommit in till myndigheten, ser Havs- och vattenmyndigheten ett behov av att förtydliga vissa delar av vägledningen för bevarandeplaner.

Som framgår av befintlig vägledning och enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FOM) är bevarandeplanens syfte att för Natura 2000-områden beskriva bevarandesyfte samt de livsmiljöer och arter för vilka en gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas. Beskrivningarna ska vara ägnade att underlätta sådana prövningar som avses i 7 kap 28a – 29 §§ miljöbalken (1998:808).

Skydd av naturtyper och arter samt genomförande av vattenförvaltningen sker genom olika processer även om arbetet bör sträva åt samma håll och leda till en bättre vattenmiljö och ökad biologisk mångfald. De ekologiska behov som behöver vara uppfyllda för att nå det enskilda Natura 2000-områdets bevarandesyfte och bevarandemål ska framgå av bevarandeplanen. En del av de ekologiska behov som finns för Natura 2000-området kommer att kunna beaktas av vattenmyndigheten i normsättningen genom att ställa särskilda krav.

Detta förtydligande ska läsas tillsammans med "Vägledning för länsstyrelsernas översyn av bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för omprövning av vattenkraft" (dnr 00698-2020). Hänvisning till avsnitt i befintlig vägledning står inom parentes nedan.

- Länsstyrelsens bedömning av de ekologiska behoven ska grunda sig i bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden utifrån det skyddsintresse som föranledde att det enskilda området förtecknades enligt 15 § FOM. De ekologiska behoven bör förtydligas i den fördjupade beskrivningen. (avsnitt 6.4.1, 6.6.2-6.6.4)

- Den fördjupade beskrivningen är inte ett fördjupat bevarandemål utan en beskrivning av hur bevarandemålet till exempel relaterar till vattenförvaltningens kvalitetsfaktorer och parametrar. (avsnitt 6.6.3)
- Bevarandemål är inte rättsligt bindande. De utgör ett stöd för förvaltningen av det enskilda Natura 2000-området samt får betydelse i prövningar av verksamheter och åtgärder som kan komma att påverka Natura 2000-området. Miljökvalitetsnormer däremot är rättsligt bindande. Eftersom bevarandemål kan ligga till grund för normsättningen är det viktigt att de ekologiska behov, som utgör grunden för ett eller flera bevarandemål, tydligt framgår av och motiveras i bevarandeplanen. (avsnitt 5)
- Även om det är bra att använda termer som utgår från vattenförvaltningen, bör bevarandemål inte formuleras utifrån att en viss status ska nås. Detta gäller varken en samlad ekologisk status/potential eller status för en viss kvalitetsfaktor, exempelvis god status för hydrologisk regim. (avsnitt 6.6.2)
- Det är heller inte lämpligt att i den fördjupade beskrivningen enbart ange att en viss status ska nås, varken på samlad nivå eller på parameter- eller kvalitetsfaktornivå. Det är sällan en tillräcklig beskrivning av de ekologiska behoven. Det bör istället förtydligas/motiveras vad som är av särskild vikt i det enskilda området. Till exempel bör länsstyrelsen istället för att endast ange att vattendragsfårans bottensubstrat ska ha xxx status, förtydliga att exempelvis grus- och stenbotten ska utgöra minst xx % för att det ska finnas tillräckligt med bra lekområden för arterna xxx. Den fördjupade beskrivningen bör kunna fungera som stöd för mer än bara vattenmyndigheternas normsättning. Den fördjupade beskrivningen kan till exempel utgöra en grund för uppföljning av områdets bevarandevärden. (avsnitt 6.6.4)
- Om länsstyrelsen använder statusbegrepp från vattenförvaltningen i den fördjupade beskrivningen är det av vikt att hänvisning sker till relevant bedömningsgrund i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten. För att tydliggöra att det inte är fråga om en status som är fastställd av vattenmyndigheten bör den uttryckas som "enligt Länsstyrelsens bedömning motsvarande xxx status för parametern/kvalitetsfaktorn xxx (HVMFS 2019:25)". (avsnitt 6.6.4)
- I vattenförekomster som av vattenmyndigheten klassificerats ha hög status fungerar huvudsakligen alla delar i ekosystemet. Det är i de fallen fråga om vattenförekomster med liten mänsklig påverkan. När det finns ekologiska behov i Natura 2000-området som kräver en hög status enligt vattenförvaltningen, i första hand på parameter- eller kvalitetsfaktornivå, behöver de ekologiska motiven tydligt framgå. (avsnitt 6.6.4)
- I den fördjupade beskrivningen behöver det tydliggöras vilket geografiskt vattenområde som avses och gärna hur det förhåller sig till vattenmyndighetens yt- och grundvattenförekomstindelning, till exempel:
  - endast vattenmiljön inom Natura 2000-området,
  - hela vattenförekomster om dessa sträcker sig utanför Natura 2000-området,
  - endast någon av vattenförekomsterna om Natura 2000-området omfattar flera vattenförekomster, och/eller
  - andra vattenförekomster som påverkar Natura 2000-området.

De nedbrutna bevarandemålen kan ha olika geografisk avgränsning. Den geografiska avgränsningen styrs av områdets bevarandesyfte. (avsnitt 6.6.4)

- Det är viktigt att det finns en röd tråd mellan bevarandesyfte, bevarandemål, hotbild och påverkan, bevarandeåtgärder och den fördjupade beskrivningen. Om bevarandeåtgärder till exempel uttrycks som miljöanpassning av vandringshinder och anpassad reglering för att efterlikna naturliga flöden bör den fördjupade beskrivningen sällan kunna motsvara hög status för exempelvis kvalitetsfaktorn konnektivitet. (avsnitt 6)
- De kunskapsunderlag som finns för det enskilda området och som är av vikt för bevarandeplanen behöver framgå i en referenslista. (avsnitt 6)
- I de fall bevarandemålen inte går att förtydliga på grund av kunskapsbrist bör detta framgå i den fördjupade beskrivningen. (avsnitt 6.9)